

Potencjał społeczno-gospodarczy powiatów w województwie opolskim w 2017 r.

Socio-economic potential of powiats
in Opolskie voivodship in 2017

Urząd statystyczny w Opolu Statistical Office in Opole

Opole 2018

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Opolu, Opolski Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Opole, Opolski Centre for Regional Surveys

Zespół autorski

Editorial team

Danuta Michoń

Kierujący

Supervisor

Janina Kuźmicka

Tłumaczenie

Translation

Elwira Kunicka

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Maja Kwiecień

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

<http://opole.stat.gov.pl>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data – please indicate the source

Przedmowa

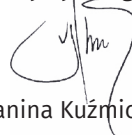
Urząd Statystyczny przekazuje Państwu publikację „Potencjał społeczno-gospodarczy powiatów w województwie opolskim w 2017 r.”

Opracowanie zawiera zestaw informacji charakteryzujących sytuację demograficzną i społeczno-gospodarczą województwa opolskiego w ujęciu terytorialnym oraz ich zmiany w odniesieniu do 2010 r. Oceny potencjału społeczno-gospodarczego poszczególnych jednostek szczebla powiatowego dokonano na podstawie danych statystycznych z zakresu m.in. demografii, rynku pracy, wynagrodzeń, infrastruktury komunalnej i mieszkań, produkcji sprzedanej przemysłu oraz finansów publicznych. Do analizy porównawczej rozwoju społeczno-gospodarczego powiatów wykorzystano metodę porządkowania liniowego obiektów opartą na mierniku syntetycznym.

Publikacja składa się z opisu analitycznego wzbogaconego tablicami oraz grafiką, złożoną z map i wykresów ilustrujących zróżnicowanie przestrzenne wybranych zjawisk w ujęciu terytorialnym. Wyjaśnienie podstawowych pojęć oraz zakres podmiotowy i przedmiotowy prezentowanych informacji statystycznych zawierają uwagi metodologiczne.

Wyrażam przekonanie, że niniejsze opracowanie będzie stanowiło użyteczne źródło informacji dla wszystkich odbiorców zainteresowanych problematyką rozwoju społeczno-gospodarczego powiatów w województwie opolskim.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Opolu

Janina Kuźmicka

Preface

The Statistical Office is pleased to present the publication "Socio-economic potential of powiats in Opolskie voivodship in 2017".

The study contains a set of information characterizing the demographic and socio-economic situation of Opolskie voivodship in territorial terms as well as their changes in relation to 2010. The assessment of the socio-economic potential of individual units at the powiat level was made on the basis of statistical data in the field, i.a., of demography, labour market, wages and salaries, municipal infrastructure and dwellings, sold production of industry and public finance. For the comparative analysis of socio-economic development of powiats, the method of linear ordering of objects based on a synthetic measure was used.

The publication consists of an analytical description enriched with tables and graphics, composed of maps and charts depicting the spatial diversity of selected phenomena in territorial terms. The explanation of basic concepts and the subject- and object-defined scope of the presented statistical information are included in methodological notes.

I express my conviction that this study will be a useful source of information for all readers interested in the socio-economic development of powiats in Opolskie voivodship.

Director
of the Statistical Office in Opole

Janina Kuzmicka

Spis treści

Contents

	Str. Page
Przedmowa	3
<i>Preface</i>	4
Spis tablic	6
<i>List of tables</i>	
Spis wykresów	7
<i>List of charts</i>	
Spis map	8
<i>List of maps</i>	
Skróty	9
<i>Abbreviation</i>	
Synteza	10
<i>Executive summary</i>	11
Potencjał społeczno-gospodarczy powiatów w województwie opolskim w 2017 r.	12
<i>Socio-economic potential of powiats in Opolskie voivodship in 2017</i>	
Powierzchnia i uwarunkowania demograficzne	12
<i>Area and demographic conditions</i>	
Rynek pracy	16
<i>Labour market</i>	
Gospodarka	20
<i>Economy</i>	
Mieszkania. Infrastruktura komunalna i drogowa	26
<i>Dwellings. Municipal and road infrastructure</i>	
Analiza zróżnicowania rozwoju społeczno-gospodarczego powiatów	29
<i>Analysis of the diversity of socio-economic development of powiats</i>	
Uwagi metodologiczne	33
<i>Methodological notes</i>	35

Spis tablic

List of tables

	Str. Page
Tablica 1. Powierzchnia, ludność i gęstość zaludnienia	12
Table 1. Area, population and population density	
Tablica 2. Ruch naturalny na 1000 ludności	14
Table 2. Vital statistics per 1000 population	
Tablica 3. Migracje wewnętrzne i zagraniczne na 1000 ludności	14
Table 3. Internal and international migration per 1000 population	
Tablica 4. Pracujący	17
Table 4. Employment	
Tablica 5. Bezrobotni zarejestrowani	19
Table 5. Registered unemployed persons	
Tablica 6. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON	20
Table 6. Entities of the national economy in the REGON register	
Tablica 7. Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące)	22
Table 7. Sold production of industry (current prices)	
Tablica 8. Budżety powiatów i miasta na prawach powiatu	24
Table 8. Budgets of powiats and city with powiat status	
Tablica 9. Zasoby mieszkaniowe	27
Table 9. Dwelling stocks	
Tablica 10. Taksonomiczne mierniki rozwoju społeczno-gospodarczego	30
Table 10. Taxonomic indicators of socio-economic development	
Tablica 11. Miary statystyczne taksonomicznych mierników rozwoju społeczno-gospodarczego powiatów	31
Table 11. Statistical measures of taxonomic indicators of socio-economic development of powiats	

Spis wykresów

List of charts

	Str. Page
Wykres 1. Ludność według miejsca zamieszkania w 2017 r. Chart 1. <i>Population by place of residence in 2017</i>	13
Wykres 2. Wskaźnik starości Chart 2. <i>Ageing ratio</i>	15
Wykres 3. Pracujący na 1000 ludności Chart 3. <i>Employment per 1000 population</i>	17
Wykres 4. Stopa bezrobocia rejestrowanego Chart 4. <i>Registered unemployment rate</i>	19
Wykres 5. Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca (ceny bieżące) Chart 5. <i>Sold production of industry per capita (current prices)</i>	22
Wykres 6. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca (ceny bieżące) Chart 6. <i>Investment outlays in enterprises per capita (current prices)</i>	23
Wykres 7. Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca (bieżące ceny ewidencyjne) Chart 7. <i>Gross value of fixed assets in enterprises per capita (current book-keeping prices)</i>	24
Wykres 8. Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności Chart 8. <i>Dwellings completed per 10 thous. population</i>	27
Wykres 9. Drogi publiczne gminne i powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej na 100 km ² Chart 9. <i>Improved hard surface gmina and powiat public roads per 100 km²</i>	29

Spis map

List of maps

		Str. Page
Mapa 1. <i>Map 1.</i>	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym <i>Post-working age population per 100 persons of working age</i>	16
Mapa 2. <i>Map 2.</i>	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto <i>Average monthly gross wages and salaries</i>	18
Mapa 3. <i>Map 3.</i>	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności <i>Natural persons conducting economic activity per 1000 population</i>	21
Mapa 4 <i>Map 4.</i>	Udział dochodów własnych w dochodach ogółem budżetów powiatów i miasta na prawach powiatu <i>Share of own revenue in total revenue of powiats and city with powiat status budgets</i>	25
Mapa 5. <i>Map 5.</i>	Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem budżetów powiatów i miasta na prawach powiatu <i>Share of investment expenditure in total expenditure of powiats and city with powiat status budgets</i>	26
Mapa 6 <i>Map 6.</i>	Korzystający z kanalizacji w % ludności ogółem <i>Users of sewage system in % of total population</i>	28
Mapa 7 <i>Map 7.</i>	Taksonomiczny miernik rozwoju społeczno-gospodarczego <i>Taxonomic indicator of socio-economic development</i>	32

Skróty

Abbreviations

Skrót <i>Abbreviation</i>	Znaczenie <i>Meaning</i>	Skrót <i>Abbreviation</i>	Znaczenie <i>Meaning</i>
m ²	metr kwadratowy <i>square metre</i>	tys. <i>thous.</i>	tysiąc <i>thousand</i>
km ²	kilometr kwadratowy <i>square kilometre</i>	mln	milion <i>million</i>
r.	rok <i>year</i>	p.proc. <i>pp</i>	punkt procentowy <i>percentage point</i>
zł zl	złoty <i>zloty</i>	tj. <i>i.e.</i>	to jest <i>that is</i>

Synteza

Potencjał społeczno-gospodarczy powiatów zdiagnozowano w 2010 r. i 2017 r. w następujących komponentach:

- **powierzchnia i uwarunkowania demograficzne** – najwięcej ludności zamieszkiwało powiaty nyski i opolski oraz m. Opole. Do powiatów o najwyższej gęstości zaludnienia należały kędzierzyńsko-kozielski i krapkowicki oraz m. Opole. Dodatni bilans naturalny, tak ważny w kontekście obserwowanej depopulacji, notowano w m. Opolu, a w 2010 r. – dodatkowo w powiatach namysłowskim i brzeskim. Przewaga osób napływających nad odpływającymi wystąpiła w powiecie opolskim, a w 2017 r. również w m. Opolu i powiecie namysłowskim. Najmniej zaawansowany proces starzenia się ludności obserwowano w powiatach namysłowskim i brzeskim. Najmniejsza liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadła w powiecie opolskim,
- **rynek pracy** – najwięcej pracujących w przeliczeniu na 1000 ludności wystąpiło w m. Opolu oraz powiatach krapkowickim i kędzierzyńsko-kozielskim. Najlepiej wynagradzani byli zatrudnieni w powiatach krapkowickim i kędzierzyńsko-kozielskim oraz m. Opolu. Korzystną sytuację na rynku pracy, określoną stosunkowo niską stopą bezrobocia rejestrowanego, obserwowano w m. Opolu i powiecie oleskim,
- **gospodarka** – najwyższą przedsiębiorczość, wyrażoną relacją podmiotów w rejestrze REGON na 10 tys. ludności, notowano w m. Opolu oraz powiatach brzeskim i namysłowskim. Największy udział w generowaniu produkcji sprzedanej przemysłu miało m. Opole oraz powiaty kędzierzyńsko-kozielski, krapkowicki i oleski. Środki trwałe brutto o najwyższej wartości przypadającej na 1 mieszkańca wykazały przedsiębiorstwa z m. Opola oraz powiatów krapkowickiego i kędzierzyńsko-kozielskiego. Najwyższy udział dochodów własnych w dochodach ogółem notowano w budżecie m. Opola,
- **mieszkania, infrastruktura komunalna i drogowa** – wskaźnik zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych, określony liczbą mieszkań oddanych do użytkowania na 10 tys. ludności, najwyższy poziom osiągnął w m. Opolu i powiecie namysłowskim. Największy odsetek korzystających z kanalizacji oraz największą gęstość dróg publicznych gminnych i powiatowych o nawierzchni twardej ulepszonej notowano w m. Opolu.

Grupowanie powiatów w 2017 r. na podstawie wyznaczonego taksonomicznego miernika rozwoju społeczno-gospodarczego wskazało przede wszystkim większą niż w 2010 r. liczbę powiatów reprezentujących wysoki poziom rozwoju, kosztem powiatów o niskim poziomie rozwoju. Najwyższy poziom rozwoju w analizowanych latach utrzymało m. Opole.

Wyniki przeprowadzonej analizy porównawczej w latach 2010 i 2017 wskazały na wzrost zróżnicowania rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych powiatów, czego potwierdzeniem są podstawowe miary statystyczne.

Executive summary

Socio-economic potential of powiats was evaluated in 2010 and 2017 in the following components:

- **area and demographic conditions** – most of the population inhabited Nyski and Opolski powiats as well as the city of Opole. Powiats with the highest population density were Kędzierzyńsko-kozielski, Krapkowicki and the city of Opole. The positive natural balance, so important in the context of the observed depopulation, was recorded in the city of Opole, and in 2010 – additionally in Namysłowski and Brzeski powiats. The advantage of the inflow of people over outflow occurred in Opolski powiat, and in 2017 also in the city of Opole and Namysłowski powiat. The least advanced ageing process of the population was observed in Namysłowski and Brzeski powiats. The smallest number of post-working age population per 100 persons of working age was in Opolski powiat,
- **labour market** – the highest number of employed persons per 1000 population occurred in the city of Opole as well as in Krapkowicki and Kędzierzyńsko-kozielski powiats. The best remunerated were paid employees in Krapkowicki and Kędzierzyńsko-kozielski powiats as well as in the city of Opole. The favourable situation on the labour market, defined by the relatively low registered unemployment rate, was observed in the city of Opole and Oleski powiat,
- **economy** – the highest entrepreneurship, expressed in the ratio of entities in the REGON register to 10 thous. population, was recorded in the city of Opole and in Brzeski and Namysłowski powiats. The city of Opole as well as Kędzierzyńsko-kozielski, Krapkowicki and Oleski powiats had the largest share in generating sold production of industry. Gross fixed assets with the highest value per capita were shown by enterprises from the city of Opole as well as from Krapkowicki and Kędzierzyńsko-kozielski powiats. The highest share of own revenue in total revenue was registered in the budget of the city of Opole,
- **dwelling, municipal and road infrastructure** – an index of satisfying dwelling needs, determined by the number of dwellings completed per 10 thous. population reached the highest level in the city of Opole and Namysłowski powiat. The highest percentage of users of sewage systems and the highest density of gmina and powiat roads with an improved hard surface was noted in the city of Opole.

Clustering of powiats in 2017 on the basis of determined taxonomic indicator of socio-economic development revealed primarily a larger number than in 2010 of powiats representing a high level of development at the expense of powiats with a low level of development. The highest level of development in the analyzed years was maintained by the city of Opole.

The results of the comparative analysis carried out in the years 2010 and 2017 indicated an increase in the diversity of socio-economic development of individual powiats, which is confirmed by basic statistical measures.

Potencjał społeczno-gospodarczy powiatów w województwie opolskim w 2017 r.

Socio-economic potential of powiats in Opolskie voivodship in 2017

Powierzchnia i uwarunkowania demograficzne

Area and demographic conditions

W 2017 r. województwo opolskie zajmowało powierzchnię 9412 km². Powyżej 10% powierzchni województwa stanowiły powiaty: opolski (16,3%), nyski (13,0%) i oleski (10,3%). Najmniejszą powierzchnię zajmowało m. Opole i powiat krapkowicki (odpowiednio: 1,6% i 4,7%).

Ludność jest jednym z podstawowych zasobów determinujących rozwój społeczno-gospodarczy. Systematyczny ubytek ludności oraz niekorzystne zmiany w strukturze wieku ludności wywierają wpływ na niemal wszystkie sfery życia społeczno-gospodarczego. Procesy warunkujące niekorzystną sytuację demograficzną występowały z różnym natężeniem w poszczególnych powiatach.

W końcu 2017 r. ludność województwa opolskiego liczyła 990,1 tys. osób i w porównaniu z 2010 r. zmniejszyła się o 2,7%. Ubytek ludności notowano we wszystkich powiatach, z wyjątkiem m. Opola (zmiana granic administracyjnych). Ponad 1/3 ludności województwa była mieszkańcami powiatów nyskiego i opolskiego (odpowiednio: 13,9% i 12,5%) oraz m. Opola (12,9%). Najmniej liczne były powiaty: namysłowski (4,3%), głubczycki (4,7%) i prudnicki (5,6%).

Gęstość zaludnienia w województwie, określona liczbą osób przypadającą na 1 km², w końcu 2017 r. wyniosła 105. Gęstość powyżej średniej w województwie notowano w m. Opolu oraz powiatach: kędzierzyńsko-kozielskim, krapkowickim i nyskim. Najmniej osób na 1 km² przypadało w powiatach namysłowskim, oleskim i głubczyckim.

Tablica 1. Powierzchnia, ludność i gęstość zaludnienia stan w dniu 31 XII

Table 1. Area, population and population density as of 31 XII

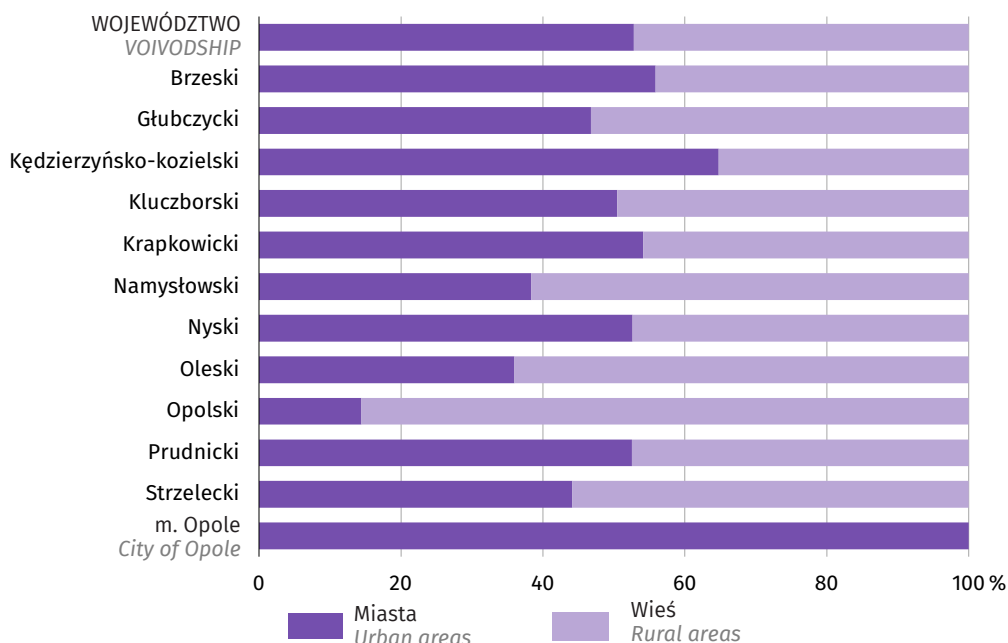
Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia w km ² Area in km ²		Ludność Population		Gęstość zaludnienia Population density	
	2010	2017	2010	2017	2010	2017
Województwo Voivodship	9412	9412	1017241	990069	108	105
powiaty: <i>powiats:</i>						
Brzeski	876	876	92587	90493	106	103
Głubczycki	673	673	48521	46209	72	69
Kędzierzyńsko-kozielski	625	625	98900	95236	158	152
Kluczborski	852	852	68124	66189	80	78
Krapkowicki	442	442	65944	64227	149	145
Namysłowski	748	748	43276	42677	58	57
Nyski	1224	1224	142799	137819	117	113
Oleski	973	973	66361	64848	68	67
Opolski	1586	1534 ^a	133110	123612	84	81
Prudnicki	572	572	57919	55748	101	98
Strzelecki	744	744	77044	74871	104	101
m. Opole <i>City of Opole</i>	97	149 ^a	122656	128140	1270	861

^a Z dniem 1 I 2017 r. zmiana granic administracyjnych miasta Opola.
^a On 1 January 2017, the change of administrative borders of the city of Opole.

W 2017 r. nieco ponad połowa ludności województwa (52,8%) była mieszkańcami miast. Informacje dotyczące ludności miejskiej i wiejskiej wskazują na duże zróżnicowanie między poszczególnymi powiatami. Przewagę ludności mieszkającej w miastach notowano w powiatach: kędzierzyńsko-kozielskim (64,7%), brzeskim (55,9%), krapkowickim (54,1%), nyskim i prudnickim (po 52,6%) oraz kluczborskim (50,5%). Ludność wiejska dominowała przede wszystkim w powiecie opolskim (85,6%).

**Wykres 1. Ludność według miejsca zamieszkania w 2017 r.
stan w dniu 31 XII**

Chart 1. Population by place of residence in 2017
as of 31 XII

Potencjał ludnościowy w głównej mierze warunkowany jest przebiegiem podstawowych procesów demograficznych związanych z ruchem naturalnym i migracyjnym. Już od połowy lat 80-tych ub. wieku obserwuje się w województwie tendencję spadkową liczby urodzeń. Niska liczba urodzeń nie gwarantuje prostej zastępowalności pokoleń. Współczynnik dzietności kształtuje się na poziomie poniżej 2, podczas gdy dla stabilnego rozwoju demograficznego powinien wynosić 2,10–2,15. W 2010 r. współczynnik przyjmował wartości od 0,98 w powiecie krapkowickim do 1,32 w brzeskim (przeciętnie w województwie – 1,14), a w 2017 r. odpowiednio od 1,16 w głubczyckim do 1,52 w m. Opolu (1,29). Tymczasem natężenie zgonów powoli wzrasta, co wynika w sposób naturalny ze zmian w strukturze wieku ludności. W konsekwencji przewagi liczby zgonów nad liczbą urodzeń od 2000 r. w województwie opolskim notowany jest ujemny przyrost naturalny. Nie we wszystkich powiatach zmiany liczby ludności wynikające z ruchu naturalnego zachodziły z jednakową intensywnością. W 2010 r. w większości powiatów notowano ujemny przyrost naturalny. Dodatni bilans naturalny wystąpił w powiatach namysłowskim i brzeskim oraz m. Opolu. W 2017 r. sytuacja uległa pogorszeniu i dodatni przyrost naturalny odnotowano tylko w m. Opolu.

Natężenie procesu depopulacji, obok niskiej dzietności, determinował utrzymujący się przez wiele lat wysoki poziom migracji, głównie osób w wieku produkcyjnym i prokreacyjnym. W ostatnich dwóch latach obserwuje się jednak wyraźnie mniejszą skalę migracji, przede wszystkim zagranicznych. W 2010 r. ujemne saldo migracji stałej notowano przeciętnie w województwie, jak i we wszystkich powiatach, z wyjątkiem opolskiego. W 2017 r. przeciętnie w województwie nadal więcej osób odpyływało niż napływało, przy czym w powiatach opolskim i namysłowskim oraz m. Opolu saldo migracji stałej osiągnęło wartości dodatnie. Największy względny ubytek ludności wynikający z ruchu migracyjnego definitywnego odnotowano w powiatach strzeleckim i głubczyckim (odpowiednio: -3,4% i -3,2%).

Tablica 2. Ruch naturalny na 1000 ludności

Table 2. Vital statistics per 1000 population

Wyszczególnienie Specification	Urodzenia żywe Live births		Zgony Deaths		Przyrost naturalny Natural increase	
	2010	2017	2010	2017	2010	2017
Województwo Voivodship	9,0	9,2	9,7	11,0	-0,7	-1,8
powiaty: <i>powiats:</i>						
Brzeski	10,3	9,2	10,3	11,6	0,0	-2,4
Głubczycki	9,4	8,1	12,4	13,6	-3,0	-5,6
Kędzierzyńsko-kozielski	8,5	8,6	9,7	10,8	-1,2	-2,2
Kluczborski	8,7	8,9	9,8	11,5	-1,1	-2,6
Krapkowicki	8,0	9,3	9,1	10,4	-1,1	-1,2
Namysłowski	10,4	10,0	9,8	11,0	0,6	-1,0
Nyski	8,9	8,3	10,3	11,6	-1,4	-3,2
Oleski	8,8	9,9	9,5	11,7	-0,7	-1,8
Opolski	8,4	9,1	8,8	9,5	-0,4	-0,3
Prudnicki	9,3	8,4	10,8	12,1	-1,5	-3,7
Strzelecki	9,0	9,1	9,2	10,8	-0,2	-1,6
m. Opole <i>City of Opole</i>	9,3	10,6	8,6	9,7	0,6	0,9

Tablica 3. Migracje wewnętrzne i zagraniczne na 1000 ludności

Table 3. Internal and international migration per 1000 population

Wyszczególnienie Specification	Napływ ^a Inflow ^a		Odptyw ^b Outflow ^b		Saldo migracji stałej Net migration for permanent residence	
	2010	2017	2010	2017	2010	2017
Województwo Voivodship	11,0	9,9	12,7	11,1	-1,8	-1,2
powiaty: <i>powiats:</i>						
Brzeski	11,3	10,9	13,3	11,9	-2,0	-0,9
Głubczycki	10,5	11,5	14,3	14,7	-3,8	-3,2
Kędzierzyńsko-kozielski	7,6	7,4	10,8	9,6	-3,2	-2,2
Kluczborski	10,4	10,0	12,6	11,6	-2,2	-1,6
Krapkowicki	10,8	9,4	13,5	10,7	-2,8	-1,4
Namysłowski	14,4	12,6	14,7	12,4	-0,3	0,3
Nyski	9,8	9,1	13,2	11,6	-3,4	-2,5
Oleski	10,6	8,8	12,8	11,3	-2,2	-2,5
Opolski	14,4	11,5	11,8	10,8	2,7	0,8
Prudnicki	9,3	10,1	11,6	10,3	-2,4	-0,3
Strzelecki	11,7	9,4	14,0	12,8	-2,4	-3,4
m. Opole <i>City of Opole</i>	10,9	9,5	12,2	8,9	-1,3	0,6

a Zameldowania na pobyt stały. b Wymeldowania z pobytu stałego.

a Registrations for permanent residence. b Deregistrations from permanent residence.

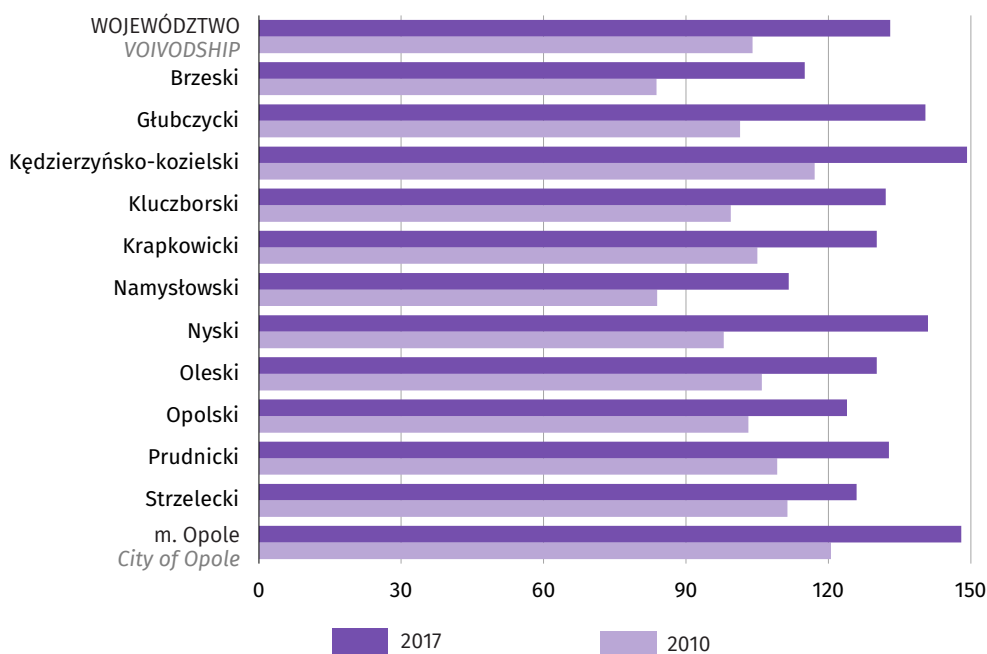
Konsekwencją niekorzystnych uwarunkowań demograficznych są zmiany w strukturze wieku ludności. Szczególnego znaczenia nabierają relacje międzypokoleniowe między zbiorowością dzieci a populacją osób dorosłych i starszych. Systematycznie spada udział dzieci w wieku do 14 lat przy jednoczesnym wzroście udziału osób w wieku 65 lat i więcej. Niekorzystne zmiany w strukturze wieku ludności wpływają na proces starzenia się społeczeństwa, czego potwierdzeniem są podstawowe miary.

Współczynnik starości mierzony udziałem osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem w województwie opolskim od 2010 r. wzrósł o 3,4 p. proc. i w 2017 r. wyniósł 17,6%. Wzrost współczynnika obserwowano we wszystkich powiatach, w tym największy w m. Opolu (o 5,1 p. proc.) oraz powiatach nyskim (o 4,5 p. proc.) i głubczyckim (o 4,0 p. proc.). W 2017 r. najwyższy odsetek ludności w wieku 65 lat i więcej notowano w m. Opolu (19,8%) oraz powiatach: kędzierzyńsko-kozielskim (18,9%), głubczyckim (18,4%) i nyskim (18,1%).

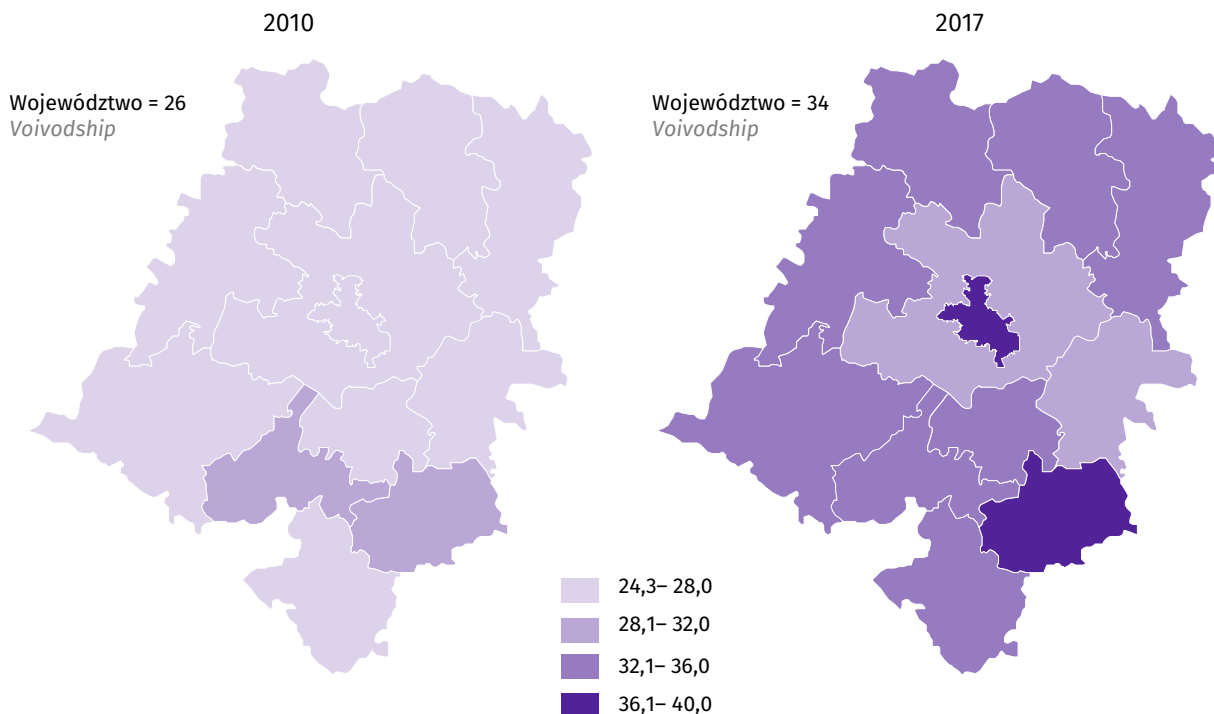
Wskaźnik starości przedstawiający relacje pokolenia dziadków (osób w wieku 65 lat i więcej) do pokolenia wnuczków (0-14 lat) również potwierdza pogłębiający proces starzenia się ludności. W 2010 r. w województwie na 100 wnuczków przypadało 104 dziadków, podczas gdy w 2017 r. – już 133. W latach 2010-2017 wskaźnik najbardziej wzrósł w powiatach nyskim (o 43) i głubczyckim (o 39). W 2017 r. najwięcej dziadków na 100 wnuczków (ponad 140) notowano w powiatach: kędzierzyńsko-kozielskim, nyskim i głubczyckim oraz m. Opolu.

Wykres 2. Wskaźnik starości

Chart 2. Ageing ratio

Postępujący proces depopulacji i starzenia się ludności nabiera szczególnego znaczenia w kontekście zmian zasobów pracy i niekorzystnych relacji pomiędzy ekonomicznymi grupami wieku. Rosnąca liczebność osób w wieku poprodukcyjnym wpłynęła na istotne zmiany poziomu współczynnika obciążenia demograficznego. W 2010 r. przeciętnie w województwie na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 26 osób w wieku poprodukcyjnym, podczas gdy w 2017 r. – 34. W 2017 r. względem 2010 r. wzrost współczynnika obciążenia demograficznego notowano we wszystkich powiatach, w tym największy w m. Opolu (z 28 do 40).

Mapa 1. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym*Map 1. Post-working age population per 100 persons of working age***Rynek pracy***Labour market*

Sytuacja na rynku pracy jest wypadkową wielu czynników, wśród których można wymienić m.in. zasoby pracy, poziom wynagrodzeń, prowadzoną politykę czy ogólną koniunkturę gospodarczą.

W 2017 r. liczba pracujących w województwie wyniosła 212,7 tys. osób i w porównaniu z 2010 r. wzrosła o 4,8%. Najwięcej pracujących obserwowano w m. Opolu (26,4% pracujących ogółem). Co dziesiąty pracujący był zatrudniony w powiatach nyskim (10,2%) i kędzierzyńsko-kozielskim (9,9%). Najmniejszy odsetek pracujących notowano w powiatach: namysłowskim, głubczyckim i prudnickim (odpowiednio: 3,6%, 3,8% i 4,0%). W odniesieniu do 2010 r. liczba pracujących wzrosła w większości powiatów, w tym najbardziej w strzeleckim (o 22,0%) i krapkowickim (o 19,8%). Spadek liczby pracujących notowano w powiatach: opolskim, głubczyckim i nyskim.

Duże zróżnicowanie między poszczególnymi powiatami obrazuje przeliczenie pracujących na 1000 ludności. W 2017 r. ponad 2-krotnie wyższy wskaźnik niż średnia w województwie notowano w m. Opolu (438 wobec 215). Wskaźnik powyżej średniej w województwie wystąpił także w powiatach krapkowickim i kędzierzyńsko-kozielskim (odpowiednio: 288 i 220). Najmniej pracujących na 1000 ludności przypadło w powiecie opolskim (148). W odniesieniu do 2010 r. wskaźnik wzrósł we wszystkich powiatach (z wyjątkiem opolskiego), w tym najbardziej w krapkowickim i strzeleckim.

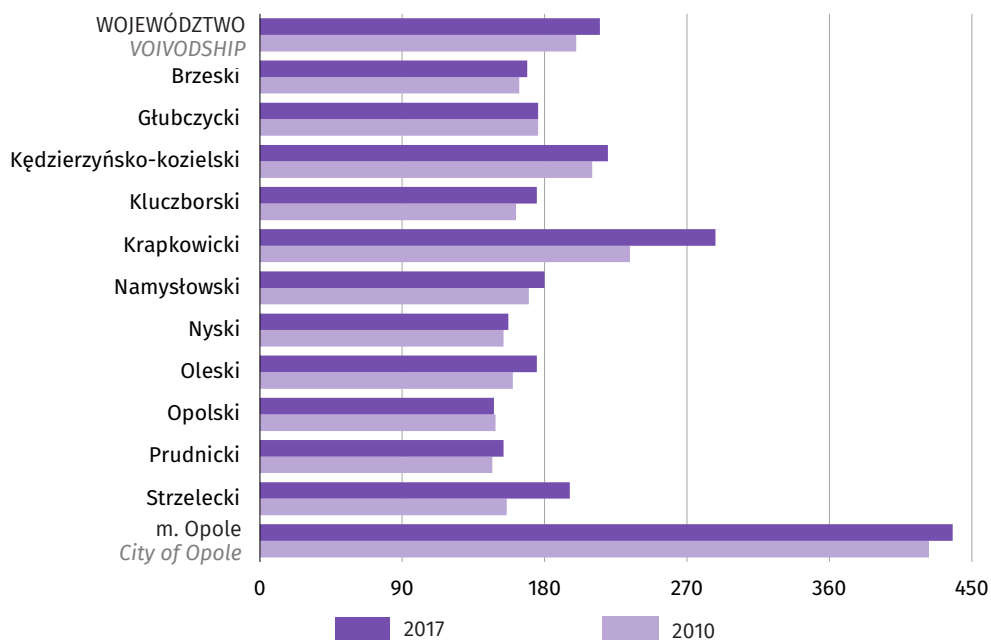
**Tablica 4. Pracujący^a
stan w dniu 31 XII**

*Table 4. Employment^a
as of 31 XII*

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total		W odsetkach In percent		Na 1000 ludności Per 1000 population	
	2010	2017	2010	2017	2010	2017
Województwo Voivodship	203035	212728	100,0	100,0	200	215
powiaty: <i>powiats:</i>						
Brzeski	15194	15270	7,5	7,2	164	169
Głubczycki	8516	8142	4,2	3,8	176	176
Kędzierzyńsko-kozielski	20797	20967	10,2	9,9	210	220
Kluczborski	11022	11608	5,4	5,5	162	175
Krapkowicki	15426	18487	7,6	8,7	234	288
Namysłowski	7336	7702	3,6	3,6	170	180
Nyski	21995	21668	10,8	10,2	154	157
Oleski	10587	11354	5,2	5,3	160	175
Opolski	19802	18246	9,8	8,6	149	148
Prudnicki	8524	8564	4,2	4,0	147	154
Strzelecki	11999	14641	5,9	6,9	156	196
m. Opole <i>City of Opole</i>	51837	56079	25,5	26,4	423	438

Wykres 3. Pracujący^a na 1000 ludności

Chart 3. Employment^a per 1000 population

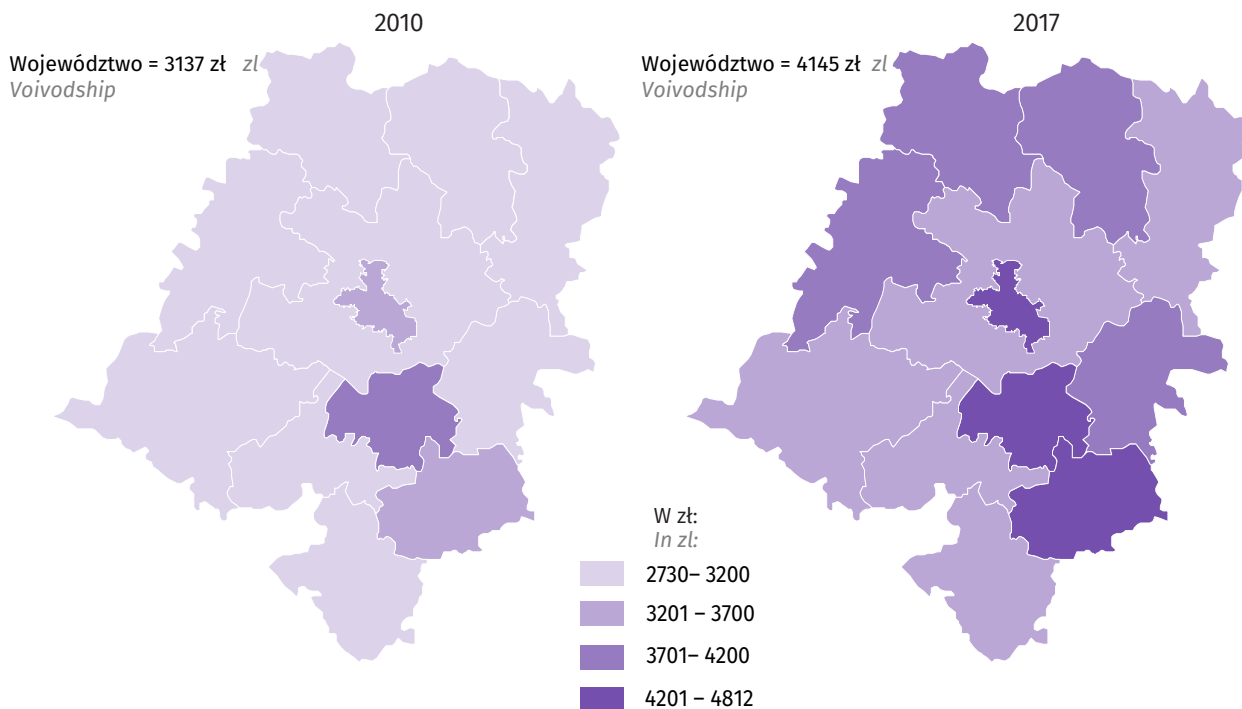
a Według faktycznego miejsca pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

a By actual workplace; excluding economic entities employing up to 9 persons as well as private farms in agriculture.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie opolskim w 2017 r. kształtowało się na poziomie 4144,90 zł, tj. o 32,1% wyższym niż w 2010 r. Najwyższe wynagrodzenie (powyżej przeciętnej w województwie) obserwowano w powiatach kędzierzyńsko-kozielskim (4811,98 zł) i krapkowickim (4462,85 zł) oraz m. Opolu (4615,60 zł). Wynagrodzenie poniżej 90% przeciętnej w województwie notowano w powiatach: prudnickim, nyskim, oleskim, opolskim i głubczyckim. W porównaniu z 2010 r. wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto wystąpił we wszystkich powiatach, w tym największy w kluczborskim (o 38,3%), brzeskim (o 38,0%), namysłowskim (o 37,8%) i kędzierzyńsko-kozielskim (o 36,7%).

Mapa 2. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto^a

Map 2. Average monthly gross wages and salaries^a

a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.
a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

O poprawie sytuacji na rynku pracy w 2017 r. względem 2010 r. świadczy liczba zarejestrowanych bezrobotnych. W końcu 2017 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych w powiatowych urzędach pracy województwa opolskiego wyniosła 26,1 tys. i była o 46,6% mniejsza w porównaniu z 2010 r. Najwięcej bezrobotnych notowano w powiatach nyskim (14,7% bezrobotnych ogółem), kędzierzyńsko-kozielskim (11,7%), brzeskim (11,2%) i opolskim (10,6%) oraz m. Opolu (11,4%). W odniesieniu do 2010 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych zmniejszyła się we wszystkich powiatach. Ponad połowę mniej bezrobotnych zarejestrowało się w powiatach: nyskim (o 56,2%), namysłowskim (o 52,6%) i brzeskim (o 52,1%).

Wraz ze spadkiem liczby bezrobotnych obniżyła się stopa bezrobocia rejestrowanego. Przeciętnie w województwie stopa bezrobocia w końcu 2017 r. wyniosła 7,2% i w odniesieniu do 2010 r. spadła o 6,4 p. proc. W poszczególnych powiatach stopa wahała się od 4,1% w m. Opolu do 11,0% w powiecie głubczyckim. Względem 2010 r. stopa obniżyła się we wszystkich powiatach, w tym najbardziej w brzeskim (o 10,4 p. proc.) i nyskim (o 10,2 p. proc.).

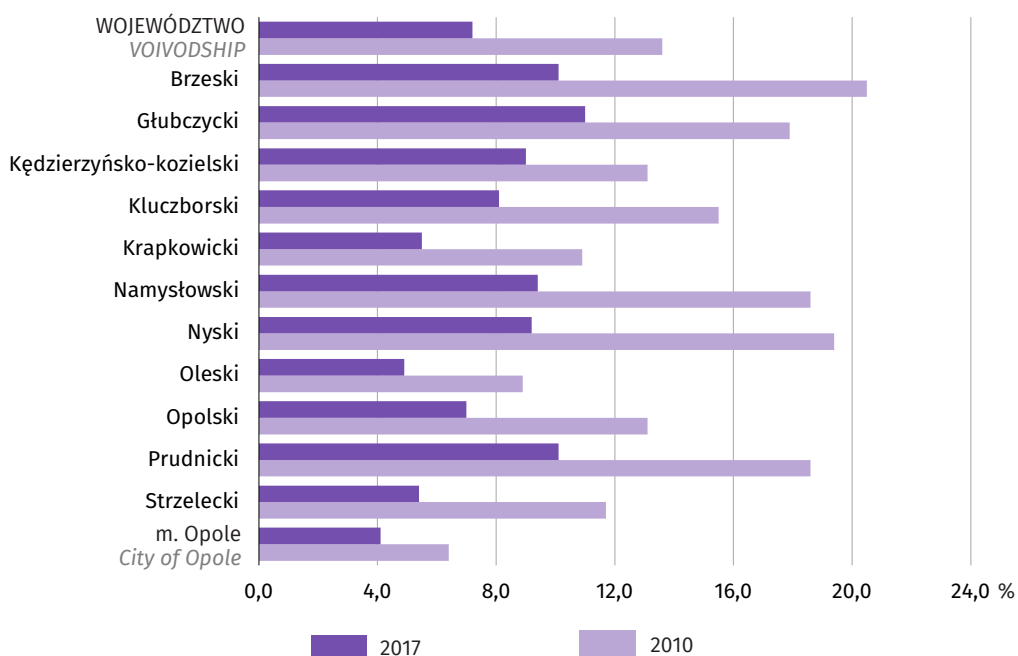
**Tablica 5. Bezrobotni zarejestrowani
stan w dniu 31 XII**

Table 5. Registered unemployed persons
as of 31 XII

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total		W odsetkach In percent		Stopa bezrobocia w % Unemployment rate in %	
	2010	2017	2010	2017	2010	2017
Województwo Voivodship	48775	26066	100,0	100,0	13,6	7,2
powiaty: <i>powiats:</i>						
Brzeski	6078	2909	12,5	11,2	20,5	10,1
Głubczycki	3025	1729	6,2	6,6	17,9	11,0
Kędzierzyńsko-kozielski	4508	3058	9,2	11,7	13,1	9,0
Kluczborski	3310	1699	6,8	6,5	15,5	8,1
Krapkowicki	2730	1493	5,6	5,7	10,9	5,5
Namysłowski	2661	1261	5,5	4,8	18,6	9,4
Nyski	8770	3840	18,0	14,7	19,4	9,2
Oleski	2128	1188	4,4	4,6	8,9	4,9
Opolski	4948	2767	10,1	10,6	13,1	7,0
Prudnicki	3464	1757	7,1	6,7	18,6	10,1
Strzelecki	2674	1384	5,5	5,3	11,7	5,4
m. Opole <i>City of Opole</i>	4479	2981	9,2	11,4	6,4	4,1

**Wykres 4. Stopa bezrobocia rejestrowanego
stan w dniu 31 XII**

Chart 4. Registered unemployment rate
as of 31 XII

Gospodarka

Economy

Wśród czynników determinujących potencjał gospodarczy na poziomie powiatów wymienić można m.in. liczbę podmiotów gospodarczych, wartość produkcji sprzedanej przemysłu i nakładów inwestycyjnych oraz budżety powiatów.

W rejestrze podmiotów gospodarki narodowej REGON województwa opolskiego na koniec 2017 r. wpisanych było 100,6 tys. podmiotów, tj. o 1,5% więcej niż w 2010 r. Wśród podmiotów dominowały jednostki z liczbą pracujących do 9 osób, stanowiące 95,9% wszystkich podmiotów. Udział podmiotów z liczbą pracujących 10–249 osób wyniósł 4,0% wszystkich podmiotów, a jednostek z liczbą pracujących 250 osób i więcej – 0,1%.

W 2017 r. co piąty podmiot gospodarki narodowej prowadził działalność w m. Opolu. Znaczny odsetek podmiotów notowano także w powiatach: nyskim, opolskim i brzeskim (odpowiednio: 13,6%, 11,0% i 10,0%). Najmniej zarejestrowanych podmiotów liczył powiat głubczycki (4,0%).

**Tablica 6. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON^a
stan w dniu 31 XII**

*Table 6. Entities of the national economy in the REGON register^a
as of 31 XII*

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total		W odsetkach In percent		Podmioty na 10 tys. ludności Entities per 10 thous. population	
	2010	2017	2010	2017	2010	2017
Województwo Voivodship	99118	100590	100,0	100,0	974	1016
powiaty: <i>powiats:</i>						
Brzeski	10106	10047	10,2	10,0	1092	1110
Głubczycki	4091	4061	4,1	4,0	843	879
Kędzierzyńsko-kozielski	8994	8975	9,1	8,9	909	942
Kluczborski	6341	6201	6,4	6,2	931	937
Krapkowicki	4796	4887	4,8	4,9	727	761
Namysłowski	4213	4336	4,3	4,3	974	1016
Nyski	13835	13708	14,0	13,6	969	995
Oleski	5321	5524	5,4	5,5	802	852
Opolski	11386	11066	11,5	11,0	855	895
Prudnicki	4440	4494	4,5	4,5	767	806
Strzelecki	5234	5325	5,3	5,3	679	711
m. Opole <i>City of Opole</i>	20361	21966	20,5	21,8	1660	1714

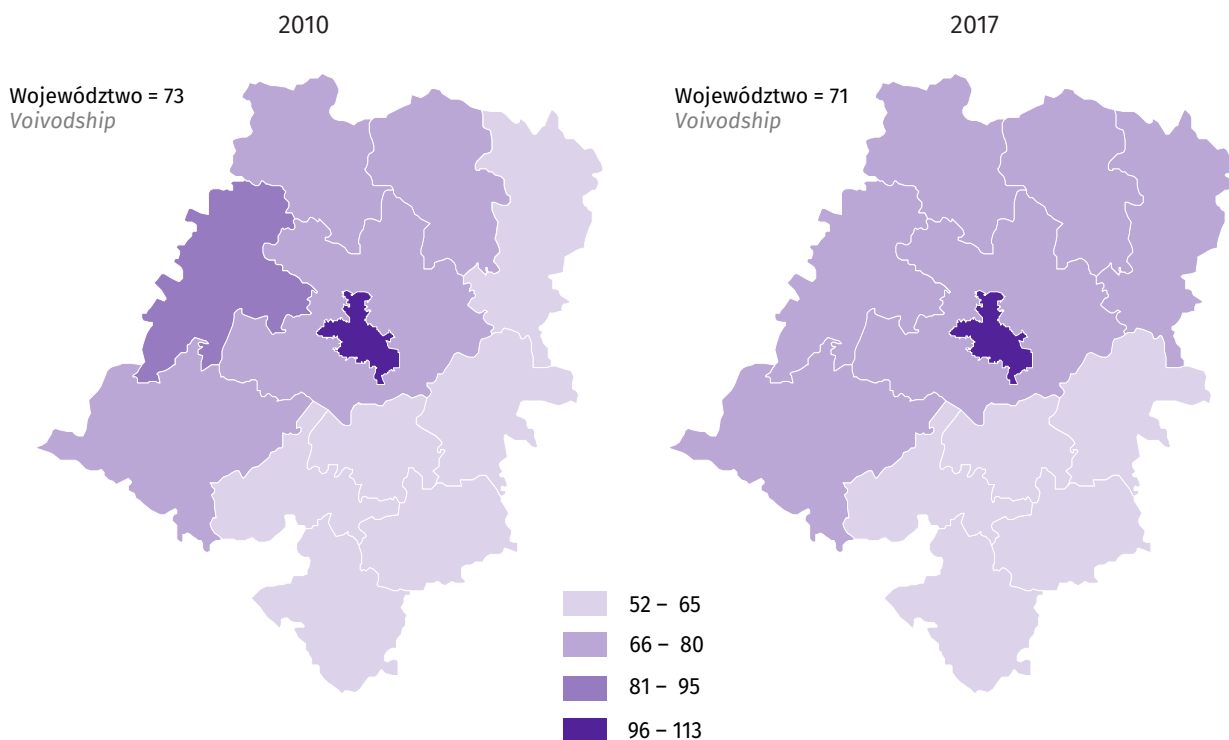
a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
a Excluding persons tending private farms in agriculture.

Do określenia przedsiębiorczości wykorzystuje się wskaźnik wyrażony relacją liczby podmiotów gospodarki narodowej na 10 tys. ludności. W 2017 r. wskaźnik przedsiębiorczości dla województwa kształtował się na poziomie 1016 (w 2010 r. – 974). Zróżnicowanie w poziomie tego wskaźnika obserwowano w poszczególnych powiatach. Przyjmował on wartości od 711 w powiecie strzeleckim do 1714 w m. Opolu. W odniesieniu do 2010 r. poziom wskaźnika wzrósł we wszystkich powiatach.

Zróznicowaną aktywnością gospodarczą w poszczególnych powiatach wykazywały się także osoby fizyczne. W 2017 r. najwięcej osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1000 ludności notowano w m. Opolu (108). Ponad 2-krotnie niższy wskaźnik obserwowano w powiecie strzeleckim (52). Relatywnie niską aktywnością osób fizycznych odznaczały się także pozostałe powiaty południowo-wschodniej części województwa, tj. krapkowicki, prudnicki, głubczycki i kędzierzyńsko-kozielski. W porównaniu z 2010 r. liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą przypadająca na 1000 ludności zarówno przeciętnie w województwie, jak i w poszczególnych powiatach nie uległa większym zmianom.

Mapa 3. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności

Map 3. Natural persons conducting economic activity per 1000 population

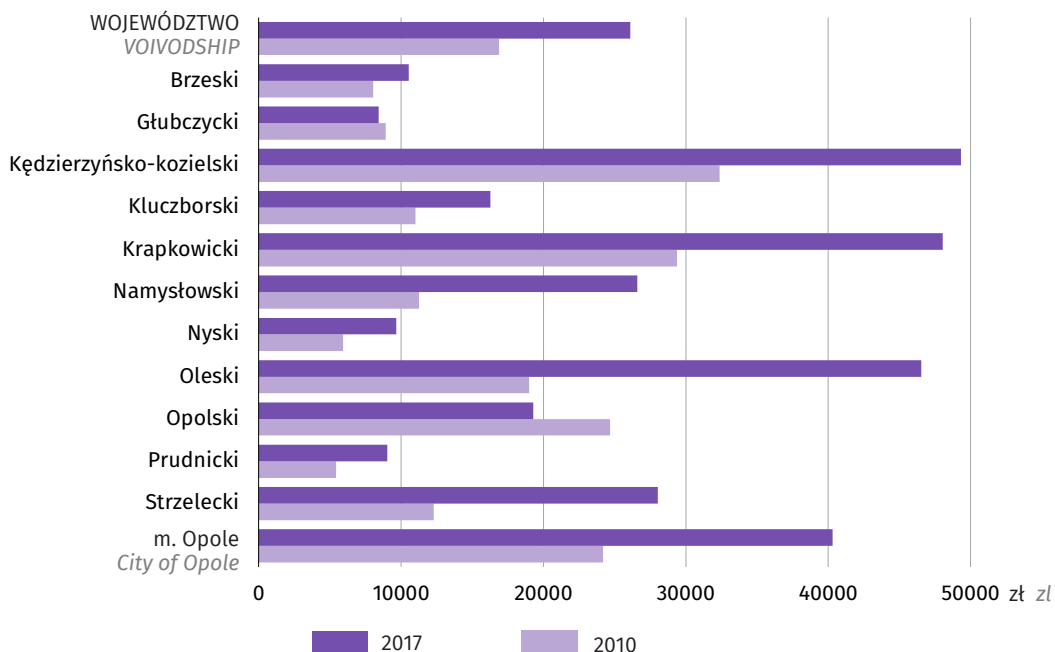

Rozwój gospodarki zależy nie tylko od liczby podmiotów, ale przede wszystkim od efektów ich działalności, w tym produkcji sprzedanej przemysłu. W 2017 r. produkcja sprzedana przemysłu w województwie wynosiła 25873,9 mln zł. W strukturze produkcji znaczący udział (powyżej 10%) stanowiła produkcja: artykułów spożywczych (13,5%), chemikaliów i wyrobów chemicznych (13,0%), wyrobów z metali (10,6%) oraz wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (10,3%).

W przekroju terytorialnym jednostkami o przemysłowym charakterze były w szczególności m. Opole (20,0% produkcji sprzedanej przemysłu w województwie) oraz powiaty kędzierzyńsko-kozielski (18,2%), krapkowicki (11,9%) i oleski (11,7%). W powiatach głubczyckim i prudnickim produkcja sprzedana przemysłu stanowiła poniżej 2% produkcji w województwie. Podobnie w poszczególnych powiatach kształtowała się produkcja w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Najlepsze wyniki notowano w powiatach kędzierzyńsko-kozielskim, krapkowickim i oleskim oraz m. Opolu, a najgorsze – w głubczyckim i prudnickim. Ponad 2-krotny wzrost produkcji sprzedanej przemysłu na 1 mieszkańca w odniesieniu do 2010 r. obserwowano w powiatach: oleskim, namysłowskim i strzeleckim.

Tablica 7. Produkcja sprzedana przemysłu^a (ceny bieżące)Table 7. Sold production of industry^a (current prices)

Wyszczególnienie Specification	Ogółem w mln zł Total in mln zł		W odsetkach In percent		Na 1 mieszkańca w zł Per capita in zł	
	2010	2017	2010	2017	2010	2017
Województwo Voivodship	17194,2	25873,9	100,0	100,0	16881	26105
powiaty: <i>powiats:</i>						
Brzeski	746,6	955,2	4,3	3,7	8055	10547
Głubczycki	434,8	389,9	2,5	1,5	8932	8437
Kędzierzyńsko-kozielski	3208,8	4713,5	18,7	18,2	32362	49310
Kluczborski	752,2	1079,2	4,4	4,2	11019	16275
Krapkowicki	1940,3	3088,4	11,3	11,9	29370	48039
Namysłowski	486,8	1134,6	2,8	4,4	11253	26591
Nyski	848,5	1334,2	4,9	5,2	5926	9673
Oleski	1262,9	3019,8	7,3	11,7	18998	46526
Opolski	3281,2	2386,2	19,1	9,2	24685	19284
Prudnicki	315,2	504,4	1,8	1,9	5432	9038
Strzelecki	948,7	2102,7	5,5	8,1	12295	28030
m. Opole <i>City of Opole</i>	2968,2	5165,9	17,3	20,0	24197	40314

Wykres 5. Produkcja sprzedana przemysłu^a na 1 mieszkańca (ceny bieżące)Chart 5. Sold production of industry^a per capita (current prices)

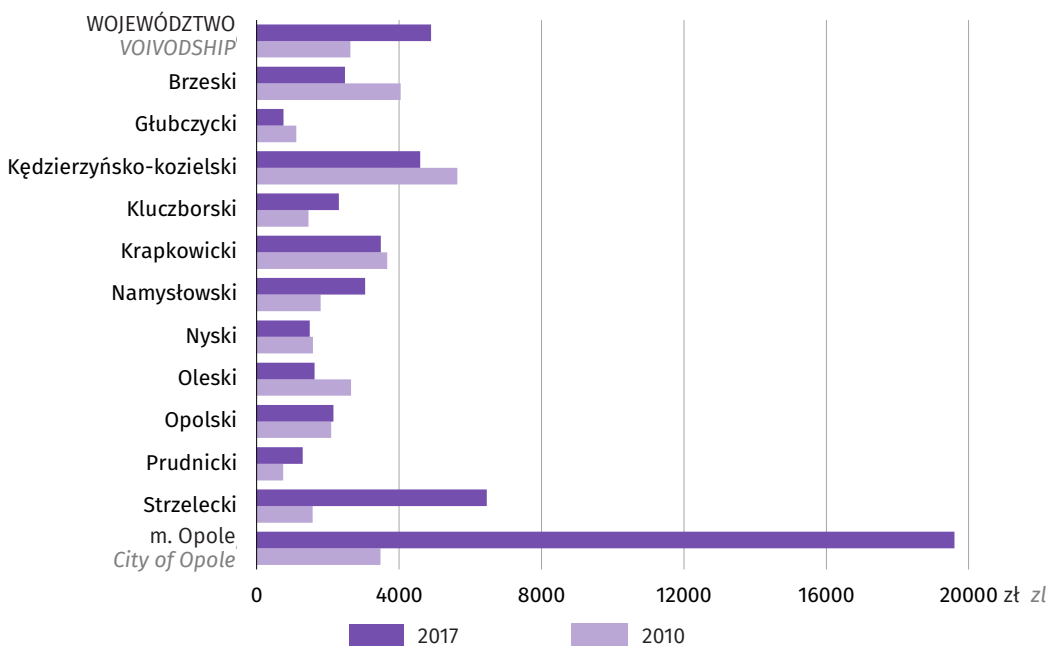
^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

Istotne znaczenie w budowie potencjału społeczno-gospodarczego mają nakłady inwestycyjne. W 2017 r. wartość nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach na poziomie wojewódzkim wynosiła 4851,0 mln zł. Ponad 80% nakładów poniesionych zostało w przemyśle. W przeliczeniu na 1 mieszkańca nakłady ukształtowały się na poziomie 4894 zł i były o 86,2% wyższe w odniesieniu do 2010 r.

Analiza nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach wykazała duże różnice w ich poziomie między powiatami. W 2017 r. ponad połowę nakładów w województwie poniesionych zostało w m. Opolu (51,8%). Najniższe zaangażowanie inwestycyjne przedsiębiorstw obserwowano w powiatach głubczyckim i prudnickim (odpowiednio: 0,7% i 1,5% nakładów w województwie). Najwyższe nakłady przypadające na 1 mieszkańca notowano w m. Opolu (400,5% przeciętnej w województwie).

Wykres 6. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach^a na 1 mieszkańca (ceny bieżące)

Chart 6. Investment outlays in enterprises^a per capita (current prices)

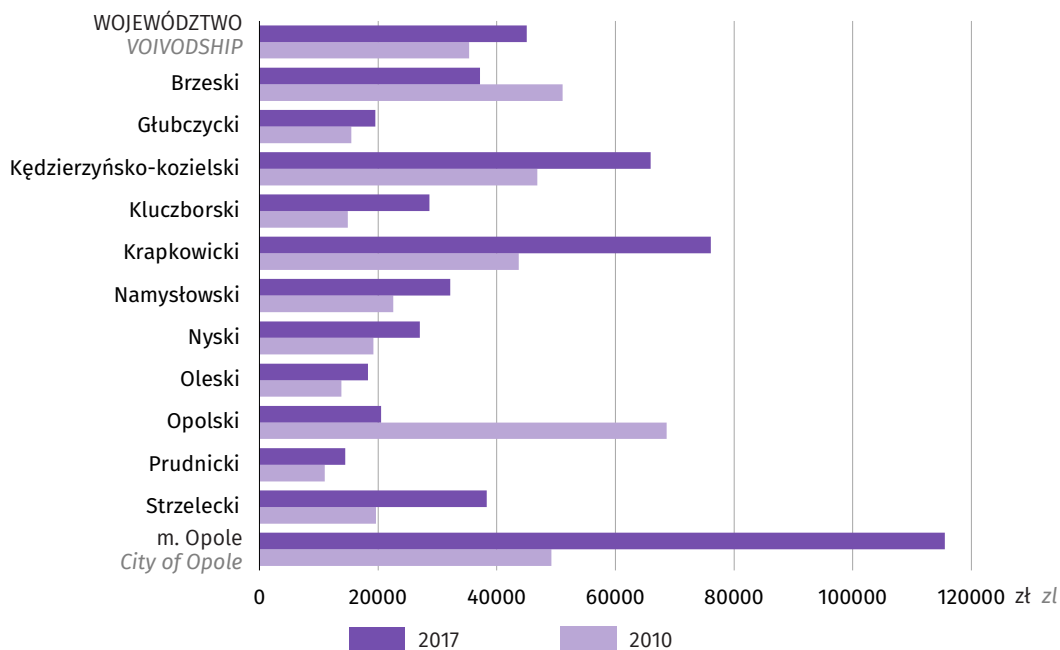

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.

Ponoszone w kolejnych latach nakłady inwestycyjne miały wpływ na wartość środków trwałych. W końcu 2017 r. wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach wyniosła 44623,9 mln zł i w porównaniu z 2010 r. zwiększyła się o 24,0%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wartość środków trwałych osiągnęła poziom 45072 zł, tj. o 27,5% wyższy niż w 2010 r.

Największą wartość brutto środków trwałych posiadały przedsiębiorstwa z m. Opola (33,2% wartości brutto środków trwałych w województwie) oraz z powiatów kędzierzyńsko-kozielskiego (14,1%) i krapkowickiego (11,0%). Najmniejszy odsetek wartości środków trwałych wystąpił w powiatach prudnickim (1,8%) i głubczyckim (2,0%). W porównaniu z 2010 r. wzrost wartości środków trwałych obserwowano w większości powiatów. W 2017 r. najwyższą wartość środków trwałych w przeliczeniu na 1 mieszkańca notowano w m. Opolu (256,3% przeciętnej w województwie) oraz w powiatach krapkowickim (168,8%) i kędzierzyńsko-kozielskim (146,3%).

Wykres 7. Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach^a na 1 mieszkańca (bieżące ceny ewidencyjne)
Chart 7. Gross value of fixed assets in enterprises^a per capita (current book-keeping prices)

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według siedziby jednostki lokalnej.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to the seat of local unit.

Tablica 8. Budżety powiatów i miasta na prawach powiatu
Table 8. Budgets of powiats and city with powiat status

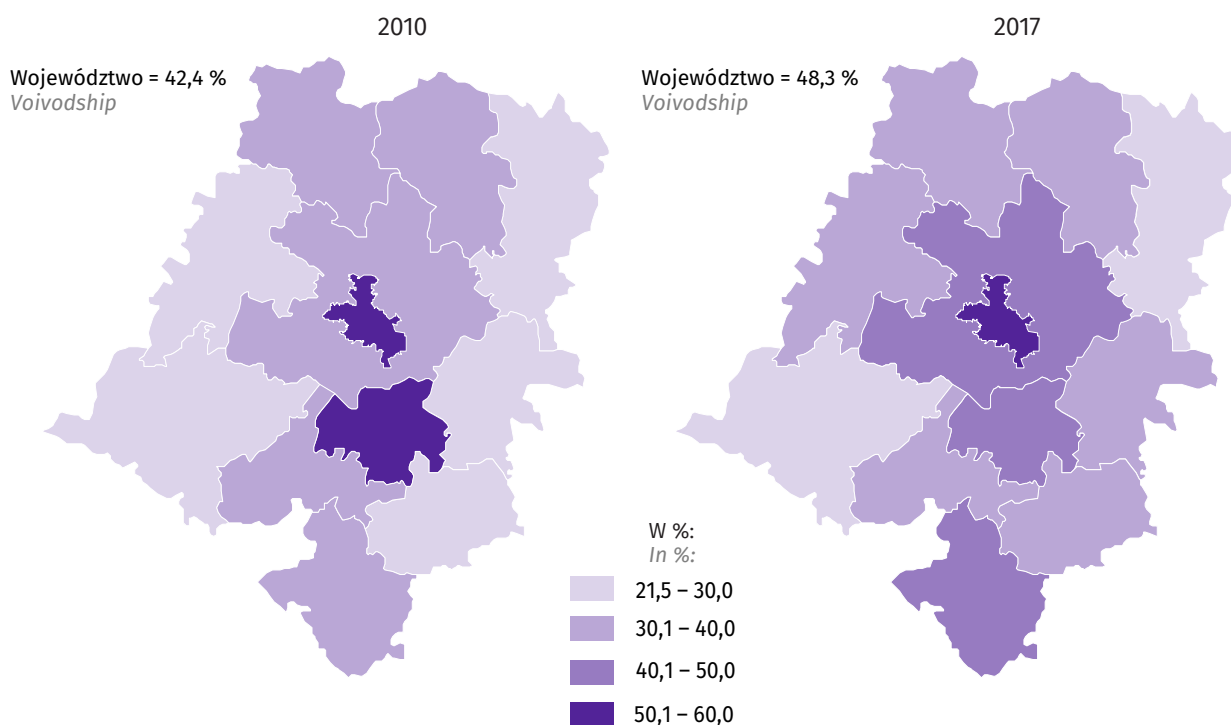
Wyszczególnienie Specification	Dochody na 1 mieszkańca w zł Revenue per capita in zł		Wydatki na 1 mieszkańca w zł Expenditure per capita in zł		Wynik budżetów w mln zł Budgets result in mln zł	
	2010	2017	2010	2017	2010	2017
Razem Total	1244	1680	1 293	1696	-49,9	-16,0
powiaty: <i>powiats:</i>						
Brzeski	991	911	1023	956	-2,9	-4,1
Głubczycki	1024	1453	1071	1511	-2,3	-2,6
Kędzierzyńsko-kozielski	765	976	840	994	-7,4	-1,7
Kluczborski	958	1069	986	1164	-2,0	-6,3
Krapkowicki	596	681	516	677	5,3	0,2
Namysłowski	979	1101	1034	1091	-2,3	0,4
Nyski	809	934	868	948	-8,4	-2,0
Oleski	840	978	869	991	-1,9	-0,9
Opolski	510	658	518	654	-1,1	0,5
Prudnicki	1028	981	964	1029	3,7	-2,7
Strzelecki	808	982	841	978	-2,5	0,3
m. Opole <i>City of Opole</i>	4407	6701	4637	6678	-28,2	2,9

Istotną rolę w kreowaniu rozwoju na szczeblu regionalnym i lokalnym odgrywa samorząd terytorialny i pozostające do jego dyspozycji zasoby finansowe. Budżety powiatów i miasta na prawach powiatu województwa opolskiego osiągnęły w 2017 r. łączne dochody w wysokości 1665,4 mln zł. Wydatki ukształtowały się na poziomie 1681,4 mln zł. W wyniku wyższych wydatków od dochodów, budżety zamknęły się zbiorczo deficytem w wysokości 16,0 mln zł. O deficycie zdecydował głównie ujemny wynik budżetów powiatów kluczborskiego i brzeskiego. Nadwyżkę osiągnęły budżety powiatów opolskiego, namysłowskiego, strzeleckiego i krapkowickiego oraz m. Opola. W 2010 r. dodatni wynik uzyskały budżety powiatów krapkowickiego i prudnickiego.

Głównym źródłem dochodów jednostek samorządu terytorialnego są dochody własne. Dochodami własnymi są w szczególności dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych oraz dochody z majątku. Wysoki udział tych dochodów w dochodach ogółem świadczy o zamożności jednostek, a także o dużej niezależności od transferów z budżetu państwa. W 2017 r. ponad 40% udział dochodów własnych w dochodach ogółem notowano w budżetach m. Opola oraz powiatów opolskiego, głubczyckiego i krapkowickiego.

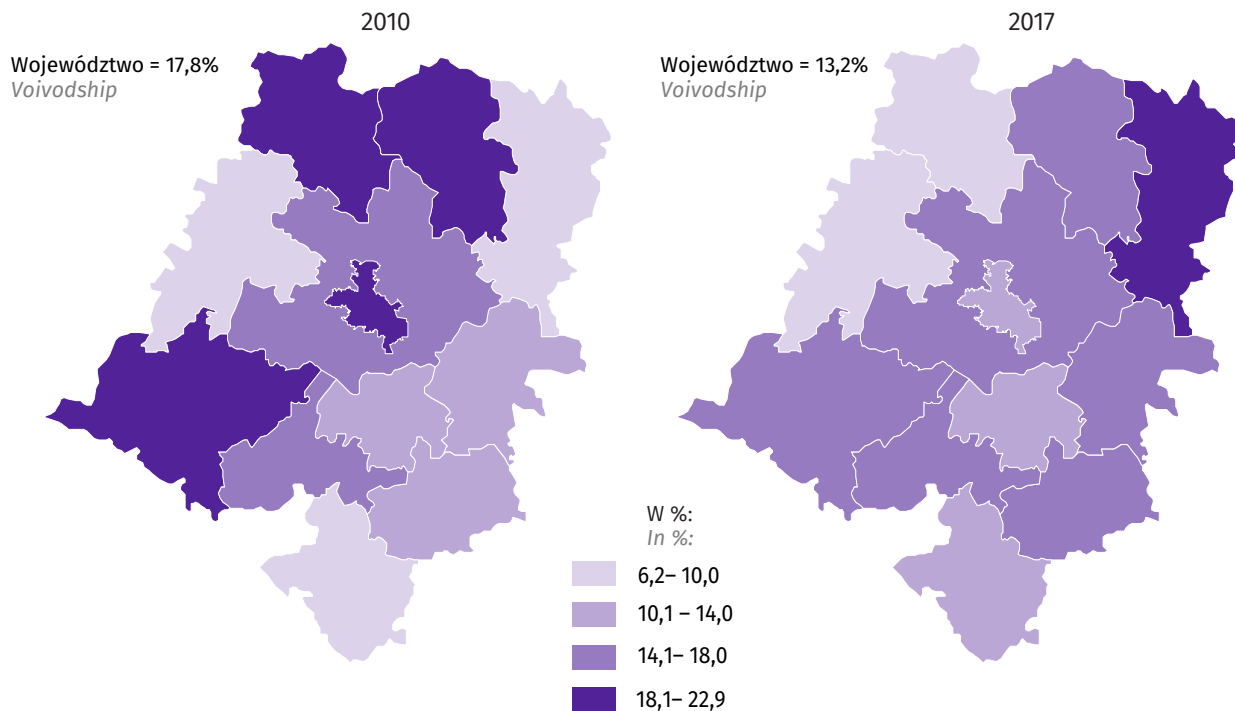
Mapa 4. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem budżetów powiatów i miasta na prawach powiatu

Map 4. Share of own revenue in total revenue of powiats and city with powiat status budgets

W budżetach powiatów i m. Opola obserwowano zróżnicowany poziom wydatków inwestycyjnych. W 2017 r. najwięcej na inwestycje przeznaczono w budżecie powiatu oleskiego (19,5% wydatków ogółem). Ponad 15% udział wydatków inwestycyjnych notowano w powiatach opolskim, kędzierzyńsko-kozielskim i nyskim. Najmniejszy udział wydatków o charakterze inwestycyjnym wystąpił w budżetach powiatów namysłowskiego i brzeskiego (odpowiednio: 6,2% i 7,4%). W 2010 r. udział wydatków inwestycyjnych wahał się od 6,4% w budżecie powiatu głubczyckiego do 22,9% w budżecie m. Opola.

Mapa 5. Udział wydatków inwestycyjnych^a w wydatkach ogółem budżetów powiatów i miasta na prawach powiatu
Map 5. Share of investment expenditure^a in total expenditure of powiats and city with powiat status budgets

a łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych.
a Including grants for financing investment tasks of local government budgetary establishments.

Mieszkania. Infrastruktura komunalna i drogowa

Dwellings. Municipal and road infrastructure

Możliwości kreowania rozwoju społecznego i gospodarczego są determinowane m.in. stanem i rozwojem infrastruktury mieszkaniowej, komunalnej i drogowej.

W końcu 2017 r. w województwie opolskim liczba mieszkań wyniosła 355,2 tys. i była o 3,3% wyższa niż w 2010 r. Największy odsetek mieszkań wystąpił w m. Opolu (15,7%) oraz powiatach: nyskim (13,8%), opolskim (11,1%) i kędzierzyńsko-kozielskim (10,2%). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań kształtowała się na poziomie 80,9 m² wobec 79,4 m² w 2010 r. Mieszkania o największej przeciętnej powierzchni użytkowej (powyżej 90 m²) notowano w powiatach opolskim i oleskim.

Wskaźnik zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych, określony liczbą mieszkań oddanych do użytkowania na 10 tys. ludności, w 2017 r. wynosił 20,2 (w 2010 r. odpowiednio – 21,1). Wskaźnik najwyższy poziom osiągnął w m. Opolu (48,1) i powiecie namysłowskim (39,8). Najmniej mieszkań w przeliczeniu na 10 tys. ludności oddano do użytkowania w powiecie głubczyckim (6,3).

**Tablica 9. Zasoby mieszkaniowe^a
stan w dniu 31 XII**

*Table 9. Dwelling stocks^a
as of 31 XII*

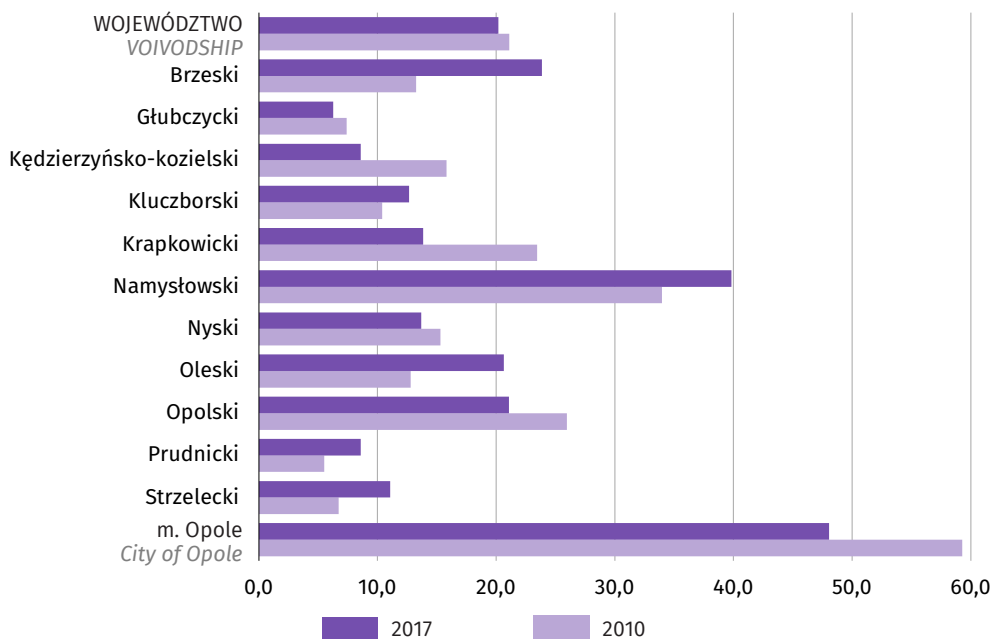
Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total		W odsetkach In percent		Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² Average useful floor area per dwelling in m ²	
	2010	2017	2010	2017	2010	2017
Województwo Voivodship	343924	355233	100,0	100,0	79,4	80,9
powiaty: <i>powiats:</i>						
Brzeski	31541	32653	9,2	9,2	71,5	73,1
Głubczycki	17008	17187	4,9	4,8	76,9	77,7
Kędzierzyńsko-kozielski	35653	36134	10,4	10,2	75,4	76,5
Kluczborski	22344	22921	6,5	6,5	76,3	77,8
Krapkowicki	20766	21175	6,0	6,0	86,6	88,0
Namysłowski	14295	15321	4,2	4,3	78,1	79,6
Nyski	47741	48937	13,9	13,8	76,1	77,7
Oleski	20379	21026	5,9	5,9	89,8	91,2
Opolski	40330	39312	11,7	11,1	97,8	99,9
Prudnicki	20090	20297	5,8	5,7	85,7	86,5
Strzelecki	23901	24321	6,9	6,8	86,2	87,8
m. Opole <i>City of Opole</i>	49876	55949	14,5	15,7	65,2	68,5

a Na podstawie bilansu.

a Based on balance.

Wykres 8. Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności

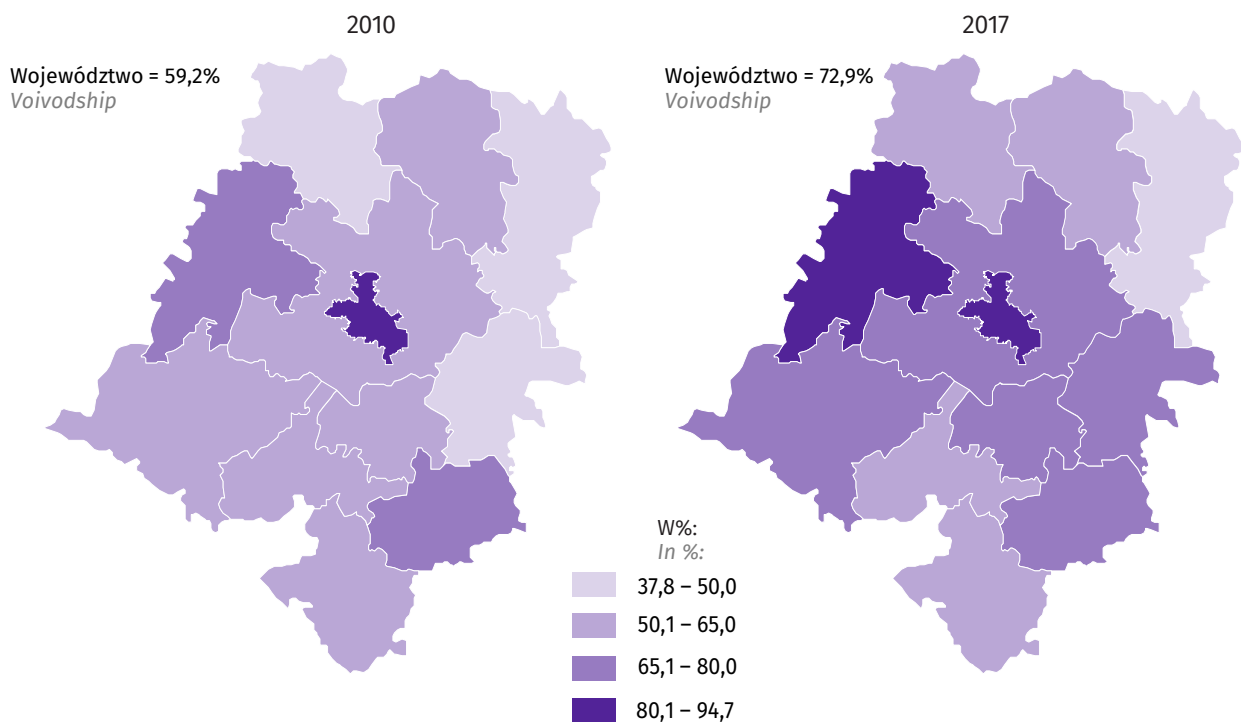
Chart 8. Dwellings completed per 10 thous. population

Obok liczby mieszkań, istotną kwestią jest dostępność infrastruktury komunalnej. W 2017 r. we wszystkich powiatach z wodociągu korzystało ponad 94% ludności ogółem. Największy odsetek ludności notowano w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim (99,4%), a najmniejszy – w kluczborskim (94,3%). W 2017 r. w odniesieniu do 2010 r. zmiany odsetka ludności korzystającej z wodociągu były niewielkie. W analizowanym okresie obserwowano natomiast istotny wzrost liczby ludności korzystającej z kanalizacji. Przeciętnie w województwie odsetek korzystających z kanalizacji zwiększył się o 13,7 p. proc. i w 2017 r. wyniósł 72,9%. Spośród powiatów największy przyrost odsetka wystąpił w powiatach: strzeleckim (o 26,7 p. proc.), opolskim (o 24,5 p. proc.) i namysłowskim (o 21,8 p. proc.). W 2017 r. najwięcej korzystających z kanalizacji notowano w m. Opolu (94,7%) i powiecie brzeskim (81,8%), a najmniej – w powiecie oleskim (46,8%).

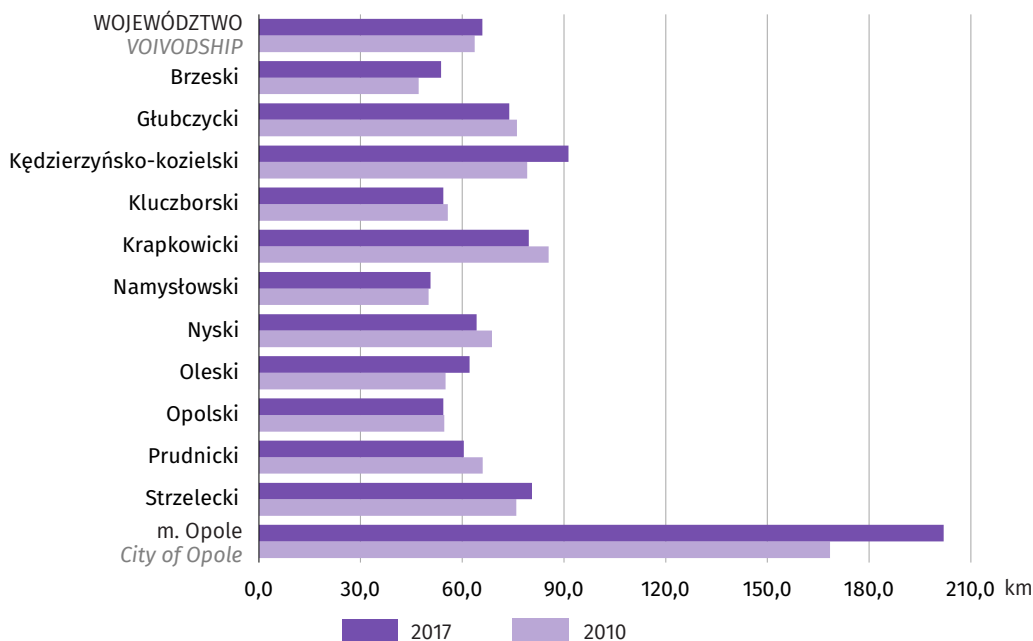
Mapa 6. Korzystający z kanalizacji w % ludności ogółem

Map 6. Users of sewage system in % of total population

Infrastruktura transportowa, w tym drogowa warunkuje wzrost i rozwój powiatów, determinując ich dostępność. Dobra dostępność sprzyja prowadzeniu działalności gospodarczej oraz mobilności społeczeństwa. Wyposażenie w infrastrukturę transportową jest jednym z podstawowych czynników określających atrakcyjność inwestycyjną powiatów i ma znaczenie szczególnie dla powiatów słabiej rozwiniętych.

W 2017 r. najwięcej kilometrów dróg publicznych gminnych i powiatowych o nawierzchni twardej ulepszonej notowano w największych powiatach, tj. opolskim i nyskim (odpowiednio: 834,3 km i 786,8 km). W przeliczeniu na 100 km² najlepsze wyniki osiągnęło m. Opole (202,0 km) oraz powiaty kędzierzyńsko-kozielski (91,4 km), strzelecki (80,6 km) i krapkowicki (79,6 km). Najniższą gęstość tych dróg notowano w powiecie namysłowskim (50,6 km).

Wykres 9. Drogi publiczne gminne i powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej na 100 km²*Chart 9. Improved hard surface gmina and powiat public roads per 100 km²***Analiza zróżnicowania rozwoju społeczno-gospodarczego powiatów***Analysis of the diversity of socio-economic development of powiats*

Celem niniejszej analizy jest zbadanie zróżnicowania rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych powiatów województwa opolskiego na podstawie taksonomicznego miernika rozwoju (TMR). Im bardziej mierniki dla poszczególnych powiatów będą rozproszone, tym większe będzie zróżnicowanie rozwoju społeczno-gospodarczego. Analizą zostały objęte lata 2010 i 2017.

Do budowy miernika syntetycznego przyjęto zbiór potencjalnych zmiennych diagnostycznych pozostających w związku merytorycznym z analizowanym zjawiskiem. Zmienne poddano weryfikacji ze względu na kryteria merytoryczne (cechy mierzalne, dostępne i reprezentujące dane zjawisko) oraz formalne (odpowiedni poziom współczynnika zmienności i korelacji). W wyniku weryfikacji dokonano eliminacji zmiennych, dla których:

- zdolność dyskryminacyjna wyrażona współczynnikiem zmienności była mniejsza od założonej wartości progowej – 0,05,
- pojemność informacyjna w postaci współczynnika korelacji przekraczała przyjętą wartość progową – 0,75 (w pojedynczych przypadkach przyjęto wyższość kryteriów merytorycznych nad formalnymi i mimo większego od wartości progowej współczynnika korelacji zmienne pozostawiono w zbiorze)

Ostatecznie w analizie uwzględniono następujące zmienne diagnostyczne:

- 1) współczynnik dzietności,
- 2) wskaźnik starości,
- 3) stopa bezrobocia rejestrowanego,
- 4) liczba pracujących na 1000 ludności,
- 5) liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON na 10 tys. ludności,
- 6) produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca,
- 7) korzystający z kanalizacji w % ludności ogółem,
- 8) drogi publiczne gminne i powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej na 100 km².

Zbiór przyjętych zmiennych podzielono na dwa podzbiory:

- stymulanty, których wzrost wartości świadczy o pożądanym rozwoju badanego zjawiska (zmienne diagnostyczne o numerach: 1, 4-8) – obiekty zostały uszeregowane w kolejności od największej do najmniejszej wartości,
- destymulanty, których wysokie wartości negatywnie wpływają na badane zjawisko (zmienne diagnostyczne o numerach 2 i 3) – obiekty zostały uszeregowane w kolejności od najmniejszej do największej wartości.

Zmienne diagnostyczne doprowadzono do wzajemnej porównywalności poddając je standaryzacji. Następnym krokiem była zamiana wszystkich destymulant na stymulanty polegająca na pomnożeniu przez (-1) zestandaryzowanych wartości destymulant. Finalnym wskaźnikom przypisano statą wagę. W wyniku tego przyjęto założenie, że każda ze zmiennych oddziałuje na dane zjawisko z taką samą siłą.

Metoda wzorców polega na wyznaczeniu odległości (względem każdej z cech) poszczególnych obiektów od wzorca. Za wzorce przyjęto powiaty o najkorzystniejszych wartościach dobranych zmiennych diagnostycznych. Dalszy etap prac polegał na zsumowaniu zestandaryzowanych wartości wskaźników cząstkowych opisujących potencjał społeczno-gospodarczy i wyznaczeniu jednej miary agregatywnej w postaci syntetycznego wskaźnika o wartościach z przedziału [0,1]. Jeśli wartości współczynnika mniej różnią się od jedności, to dany obiekt jest bardziej rozwinięty ze względu na poziom wielocechowego zjawiska, czyli bardziej zbliżony do obiektu wzorcowego. Wyniki przeprowadzonych obliczeń przedstawia poniższa tablica.

Tablica 10. Taksonomiczne mierniki rozwoju społeczno-gospodarczego

Table 10. Taxonomic indicators of socio-economic development

Powiaty Powiats	Miernik <i>Indicator</i>		
	2010	2017	zmiana w 2017 r. (+/-) względem 2010 r. <i>change in 2017 (+/-) compared to 2010</i>
Brzeski	0,287	0,282	-0,005
Głubczycki	0,259	0,121	-0,138
Kędzierzyńsko-kozielski	0,334	0,287	-0,047
Kluczborski	0,236	0,209	-0,027
Krapkowicki	0,296	0,370	+0,074
Namysłowski	0,224	0,287	+0,063
Nyski	0,242	0,191	-0,051
Oleski	0,218	0,259	+0,041
Opolski	0,235	0,265	+0,030
Prudnicki	0,174	0,109	-0,065
Strzelecki	0,204	0,298	+0,094
m. Opole <i>City of Opole</i>	0,608	0,670	+0,062

W latach 2010 i 2017 najwyższy potencjał społeczno-gospodarczy posiadało m. Opole. Na uzyskane wyniki miały wpływ: najwyższa przedsiębiorczość określona relacją liczby podmiotów zarejestrowanych w REGON na 10 tys. ludności, największa liczba pracujących przypadająca na 1000 ludności, największy odsetek ludności korzystającej z kanalizacji, największa gęstość dróg publicznych gminnych i powiatowych o nawierzchni twardej ulepszonej oraz najniższa stopa bezrobocia rejestrowanego. W 2017 r. m. Opole osiągnęło również najwyższy współczynnik dzietności.

Najmniej korzystny miernik w analizowanych latach uzyskał powiat prudnicki. O wyniku powiatu prudnickiego zdecydowały przede wszystkim: mała liczba pracujących w przeliczeniu na 1000 ludności, mała liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON na 10 tys. ludności, niska wartość produkcji sprzedanej przemysłu przypadająca na 1 mieszkańca oraz jedna z najwyższych stóp bezrobocia rejestrowanego.

W 2017 r. w odniesieniu do 2010 r. w co drugim powiecie miernik rozwoju społeczno-gospodarczego kształtował się na wyższym poziomie. Potencjał społeczno-gospodarczy najbardziej wzrósł w powiecie strzeleckim i krapkowickim. Największy spadek miernika notowano w powiecie głubczyckim.

O stopniu zróżnicowania (rozproszenia) rozwoju społeczno-gospodarczego powiatów informują następujące miary statystyczne: odchylenie standardowe, współczynnik zmienności oraz rozstęp. Odchylenie standardowe dla taksonomicznych mierników rozwoju wskazuje, że w 2017 r. w porównaniu z 2010 r. zróżnicowanie w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego powiatów województwa opolskiego zwiększyło się. Większe zróżnicowanie potwierdza także współczynnik zmienności oraz rozstęp.

Tablica 11. Miary statystyczne taksonomicznych mierników rozwoju społeczno-gospodarczego powiatów

Table 11 . Statistical measures of taxonomic indicators of socio-economic development of powiats

Lata Years	Odchylenie standardowe Standard deviation	Współczynnik zmienności w % Coefficient of variation in %	Rozstęp Range
2010	0,113	40,9	0,434
2017	0,144	51,6	0,560

Na podstawie wartości taksonomicznych mierników rozwoju społeczno-gospodarczego pogrupowano wszystkie powiaty według poziomu rozwoju zgodnie z zasadą:

I grupa	$z + Sz \leq TMR_i$	– najwyższy poziom rozwoju
II grupa	$z \leq TMR_i < z + Sz$	– wysoki poziom rozwoju
III grupa	$z - Sz \leq TMR_i < z$	– niski poziom rozwoju
IV grupa	$TMR_i < z - Sz$	– najniższy poziom rozwoju

gdzie:

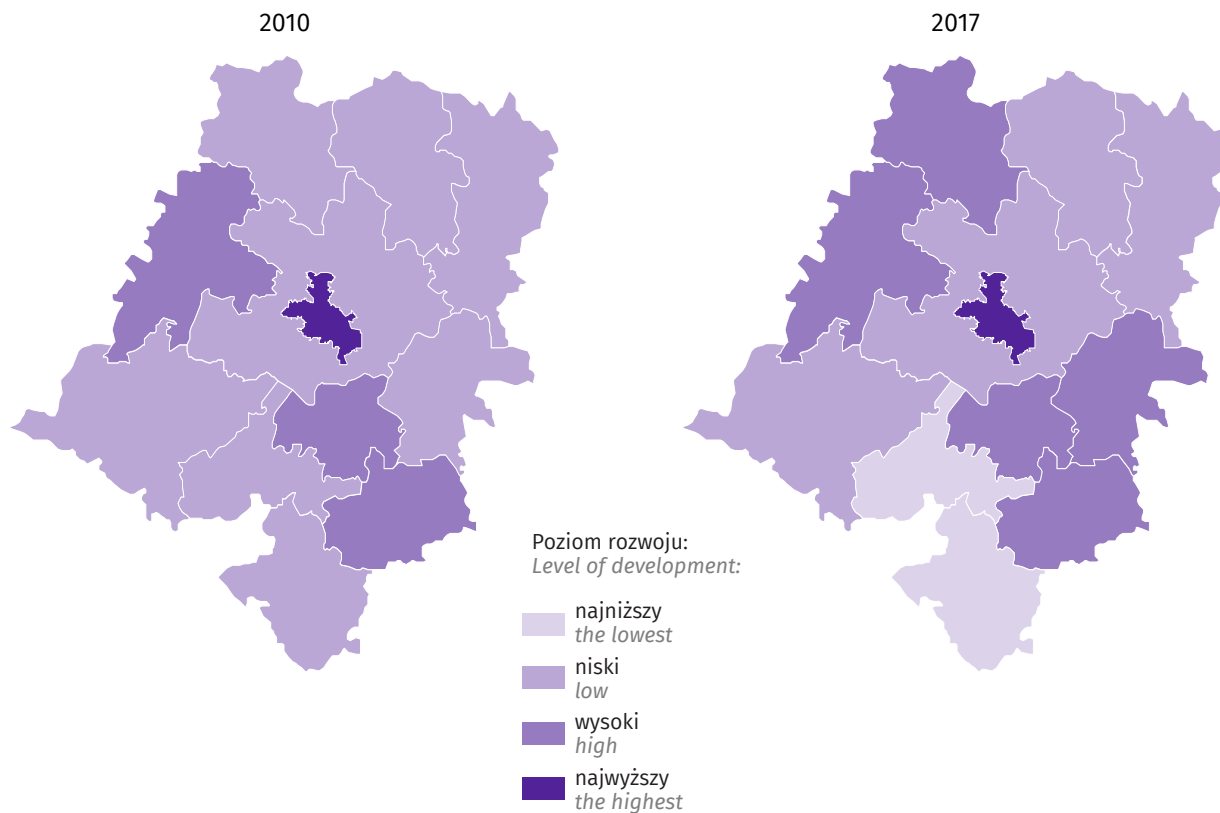
z – średnia wartość taksonomicznego miernika rozwoju,

Sz – odchylenie standardowe taksonomicznego miernika rozwoju.

Analiza poszczególnych grup poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego wykazała zmiany w liczbie powiatów zaklasyfikowanych do grup o wysokim, niskim i najniższym poziomie rozwoju. Wśród pozytywnych zmian w 2017 r. w odniesieniu do 2010 r. należy wskazać wzrost liczby powiatów reprezentujących wysoki poziom rozwoju (5 wobec 3). Jednocześnie mniej liczną stała się grupa powiatów o niskim poziomie rozwoju (4 wobec 8). Niekorzystne zmiany obserwowano w grupie powiatów o najniższym poziomie rozwoju. W 2010 r. do tej grupy poziomu rozwoju nie został zaklasyfikowany żaden powiat, a w 2017 r. najniższy poziom rozwoju osiągnęły powiaty głubczycki i prudnicki. Najwyższy poziom rozwoju w analizowanych latach reprezentowało m. Opole.

Mapa 7. Taksonomiczny miernik rozwoju społeczno-gospodarczego

Map 7. Taxonomic indicator of socio-economic development

Uwagi metodologiczne

1. Dane opracowano zgodnie z każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej.
2. Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.
3. Migracje wewnętrzne ludności są to zmiany miejsca zamieszkania w kraju. Migracje zagraniczne ludności to przemieszczenia ludności związane ze zmianą kraju zamieszkania. Prezentowane dane dotyczą migracji na pobyt stały i zostały opracowane na podstawie informacji ewidencyjnych gmin.
4. Wskaźnik starości to relacja pokoleniowa dziadków i wnuczków, tj. liczby osób w wieku 65 lat i więcej przypadającej na 100 osób w wieku 0–14 lat.
5. Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet – 18–59 lat. Do ludności w wieku poprodukcyjnym zalicza się mężczyzn w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety w wieku 60 lat i więcej.
6. Dane o bezrobotnych zarejestrowanych obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 1065, z późniejszymi zmianami) określone są jako bezrobotne.
7. Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.
8. Prezentowane dane o podmiotach dotyczą podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON i obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności.
9. Informacje w zakresie produkcji sprzedanej przemysłu dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych, zgodnie z PKD 2007 do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, a także „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.
10. Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.
11. Wartość brutto środków trwałych jest to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzenia).
12. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego są określane w uchwale budżetowej przez właściwe organy stanowiące na rok kalendarzowy (budżetowy), w terminach i na zasadach określonych w ustawach ustrojowych oraz ustawie o finansach publicznych. Miasto na prawach powiatu realizuje równocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu

terytorialnego opracowano w Głównym Urzędzie Statystycznym na podstawie sprawozdawczości budżetowej Ministerstwa Finansów.

13. Informacje o zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania dotyczą mieszkań i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Nie obejmują one lokali zbiorowego zamieszkania (hoteli pracowniczych, domów studenckich i internatów, domów opieki społecznej i in.) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkałych (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i in.).
14. Dane o korzystających z wodociągu i kanalizacji obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych dołączonych do określonej sieci.
15. Drogi publiczne, ze względu na funkcje w sieci drogowej dzielą się według przepisów ustawy z dnia 21 III 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 2222) na następujące kategorie: drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Do dróg powiatowych zalicza się drogi (poza krajowymi i wojewódzkimi) stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą. Do dróg gminnych zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym, stanowiące uzupełniającą sieć dróg (poza krajowymi, wojewódzkimi i powiatowymi) służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.
16. Do przeliczeń na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.
17. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.
18. Ze względu na zaokrąglenia danych w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości "ogółem", a w ujęciu odsetkowym od „100%”.
19. Od 1 stycznia 2017 r. – brak porównywalności danych z latami poprzednimi dla powiatu opolskiego i miasta Opole ze względu na zmiany w podziale terytorialnym województwa – ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2016 poz. 446).

Methodological notes

1. Data are compiled in accordance with the respective organizational status of units of the national economy.
2. Natural increase of the population means the difference between the number of live births and deaths in a given period.
3. Internal migration of the population is understood as changes in the place of residence within the country. International migration of the population is understood as moves of the persons related to the change of country of residence. Presented data concern migration for permanent residence and are compiled on the basis of gmina documentation.
4. Ageing ratio is relationship of grandparents and grandchildren, i.e. the number of persons 65 years old per 100 persons 0–14.
5. The working age population refers to males, aged 18–64, and females, aged 18–59. The post-working age population includes males aged 65 and more, and females aged 60 and more.
6. Data regarding registered unemployed persons include persons who, in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2017, item 1065, with later amendments) are classified as unemployed.
7. The registered unemployment rate is calculated as the ratio of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e. excluding persons in active military service as well as employees of budgetary units conducting activity within the scope of national defence and public safety.
8. Presented data on entities concern entities of the national economy recorded in the REGON register and include legal persons, organizational units without legal personality and natural persons conducting economic activity, classified into particular NACE Rev. 2 sections according to the predominant kind of activity.
9. Information within the scope of sold production of industry concerns economic entities included in accordance with NACE Rev. 2 in the sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply”, as well as “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.
10. Investment outlays are financial or tangible outlays, the purpose of which is the creation of new fixed assets or the improvement (rebuilding, enlargement, reconstruction or modernization) of existing capital asset items, as well as outlays on so-called initial investments.
11. The gross value of fixed assets is the value equal to the outlays incurred on purchasing or manufacturing them, without deducting consumption value (depreciation).
12. Revenue and expenditure of the budgets of local government units are determined in the budgetary law passed by relevant councils for a period of one calendar year (a budgetary year) within the periods and in accordance with the principles set forth in statutory acts and in the Law on Public Finances. City with powiat status fulfils the tasks of a gmina as well as of a powiat. There is one budget drawn up every year, which consists of revenue (income received by both the gmina and the powiat) as well as expenditure

realized jointly by the gmina and the powiat. Information concerning budgets of local government units is compiled in Statistics Poland on the basis of the Ministry of Finance budgetary reporting.

13. Information regarding dwelling stocks and completed dwellings concerns dwellings and the useful floor area in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and spaces not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).
14. Data regarding the users of water supply and sewage systems include the population living in residential buildings connected to a defined system.
15. On account of functions in a road network public roads are divided according to the Law on Public Roads dated 21 III 1985 (unified text: Journal of Laws 2017, item 2222) into following categories: national, regional, district and communal roads. District roads include roads (apart from national and regional roads), which link district capital cities with commune capital cities and commune capital cities with other such cities. Communal roads include roads with a local significance which supplement the network of roads (other than national, regional and district) servicing local needs, excluding internal roads.
16. For the purpose of computing data per capita (1000 population, etc.) as of the end of a year, the population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year – as of 30 VI.
17. Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.
18. Due to the rounding of data in some cases sums of components may differ from the amount given in the item “total”, and in terms of proportion from “100 %”.
19. Since 1 January 2017 – lack of data comparability with the previous years for the Opolski powiat and the city of Opole, due to changes in the territorial division of the voivodship – the Law on Gmina Local government, dated 8 III 1990 (Journal of Laws 2016, item 446).